

Et medie for musikken

Komponisten og saxofonisten Fredrik Lundin har placeret sig som en af vore fornemste musikere. Her fortæller han om lykkelige oplevelser og musikalske kriser, om nødvendigheden af at spare på kræfterne og livet med en anden musiker.

Af Birger Thøgersen

En hel koncert igennem sad han med et fjoget grin klistret til ansigtet. Selv opdagede han det først, da sidste tone var spillet, og folderne skulle falde på plads. Og han kunne konstatere, at sådan kan oplevelsen af lykke altså også ytre sig.

»Der var på scenen en ekstremt intens kommunikation, der kun kunne lade sig gøre, fordi alle var åbne. Det blev noget nær ren musik, og publikum blev en del af den skabende proces. Det var en skøn oplevelse, og jeg tror, at folk, der har overværet en vellykket koncert. i en eller anden forstand forlader den som bedre og lykkeligere mennesker. De går ud og gør verden bedre at leve i. Det kan lyde rørstrømsk, og nogle vil måske finde det latterligt, men jeg mener vitterlig, at jeg også selv med min musik yder et lille bidrag til det«.

»Jeg har noget at berette, men det er svært at sætte ord på fortællingen. Den er snarere et tilbud om en fælles oplevelse. Jeg synes selv, det er herligt at hengive sig til noget, der, når det fungerer, rækker længere ud. Så kan man som musiker blive et medie for denne nogle gange ekstatiske totaloplevelse«.

Den 36-årige saxofonist, fløjtenist, komponist og arrangør Fredrik Lundin hører til i særklassen med tendens til kødannelse blandt de positive tilbagemeldinger, og hans bidrag til cd'en Please Move med trommeslageren Jonas Johansen som kapelmester er da også en vægtig grund til, at den ved Dansk Jazz Grammy fredag 4. februar kan blive valgt som sidste års bedste jazzudgivelse.

Og 'jazz', siger han for nemheds skyld, når ukyndige spørger, hvad han spiller. Jazz spiller han i høj grad, men hans kunst bevæger sig også langt ind i andre musikalske landskaber. Eksempelvis komponerede han til festivalen for ny musik, Musikhøst, i fjor en saxofonkvartet. Den udsprang af et lille motiv skabt en dag i gruppen Sound of Choice, der spiller ren improvisationsmusik. Og så skal han i øvrigt på bestilling sammen med slagtøjsspilleren Thomas Sandberg skrive musik til en danseforestilling af Thomas Eisenhardt.

Fordybelsen

"En fællesnævner? Joh, det synes jeg, der er. Jeg skelner ikke så skarpt og vil f.eks. ikke kalde min saxofonkvartet for klassisk musik, men snarere Lundin-musik. Det er et spørgsmål om at skabe plads for den koncentration og fokusering, der er nødvendig for, at det kan blive sjovt«.

»Jeg har afsendt kompositioner, der rummer elementer af gustent overlæg. Jeg ved, hvad

der virker. Og jeg kan sagtens spille en koncert og overfladisk set løse en opgave, men skal det være godt, skal man fordybe sig og nå derned, hvor det rigtigt sker. Man skal derned, hvor man glemmer sig selv og bliver et med musikken. Det lyder banalt, men det er det, det handler om, og det er der plads til i de grupper, jeg spiller fast med. Det er en balancegang, en vekselvirkning mellem den totale selvopgivelse og den kontrol, der skal til for at holde musikken på vejen. Det kan kræve en næsten bevidst kraftanstrengelse at nå den tilstand, og det er bl.a. det, jeg øver mig på«.

»I dag er der sammenhæng i foretagendet, men under det, man kan kalde mine dannelsesår, kom jeg i decideret krise. Jeg var glubende sulten og optrådte med Gud og hvermand. Jeg spillede pop, soul, fusion, hard core jazz plus mine egne ting og endte med pludselig at opleve, at alt var svært. Jeg opdagede, at jeg ikke var skidegod til det hele og følte efter flere og flere koncerter, at det ikke havde været sjovt at spille. Jeg måtte anstrenge mig og kæmpe for at få det til at køre karrieremæssigt og musikalsk«.

Resultatet blev en tur til New sammen med konen, sangeren og komponisten Trine-Lise Væring, og to semestre på New School of Music efter et forløb, der startede, da han allerede som 18-årig i 1981 dannede sin egen trio og samme år blev medlem af European Youth Jazz Orchestra.

Hjem med musik

Musikken havde han med fra hjemmet i Helsingør og et fædrene ophav, der selv spillede klaver a la Erroll Garner og til stor glæde for knægten tog ham med i det gamle Jazzhus Montmartre i St. Regnegade. Første gang var Fredrik ti, men både far og mor er psykologer og ved, hvad der er godt for børn.

En karismatisk musiklærer på Helsingør Lilleskole, hvor også førnævnte Jonas Johansen gik, skubbede til den medfødte kreativitet, og da gymnasiet var lykkeligt overstået, var han sporet ind på musikken. Hans professionelle livsbane var ikke til debat.

Nogen uddannelse af den slags, man kan få papir på, tog han aldrig: »Jeg gik som dreng på den lokale musikskole og hadede det. Jeg har altid gerne villet bestemme tempoet selv og nærer stadig en instinktiv modvilje mod det, som jeg skal gøre. Det kan være ret håbløst, for jeg får indimellem bestillingsopgaver, og der skal skrives noget musik. Måske er det blot udtryk for den dovenskab og lathed, jeg også har en masse af, for når jeg først er kommet i gang, er det det bedste i verden«.

Sindet hos den unge musiker Fredrik Lundin var stemt til den åbne, melankolsk farvede folketene, han hørte i svensk og norsk jazzmusik. Han kom tidligt i kontakt med svenske musikere, men bevægede sig samtidig rundt i flere stilretninger og endte som sagt med at have et problem.

»Alle sagde, jeg var fantastisk. Jeg havde aldrig fået en dårlig anmeldelse, men kunne mærke, at mit spil ikke fungerede længere. Jeg vidste ikke hvor det skulle hen, og så tog jeg til New York. Herhjemme var jeg ligesom tenorhelten, men det var de bedøvende ligeglade med på New School of Music, hvor jeg mødte nogle af mine helte - blandt andre Joe Lovano, Lee Konitz og Dave Liebman. De slog hårdt ned på alle mine fejl, og jeg fik sat ad-

skillige stole for døren. Det var en voldsom oplevelse, og til sidst kunne jeg ikke klare mere. Men da havde jeg også fået fat i noget essentielt. Jeg havde set 'lyset' og kom hjem som et mere livsdueligt menneske. Jeg var heldig«.

»Man opdager, at det gælder om at spare på det, man har at give af og koncentrere sit udtryk. Som helt ung har man en kolossal energi. Omkring de 30 begynder man at skulle arbejde seriøst for at holde flammen i gang«.

»Jeg kan blive imponeret, når jeg ser unge musikere øse og øse af deres kræfter fra scenen, og også bekymret, når de samme musikere slider på sig selv og går ud før tid - ved at leve med for meget druk, for lidt søvn o.s.v. Nogle er måske sådan indrettet, at de ikke kan styre deres liv, før de har nået en vis alder. Andre er måske fanget af en forældet jazzromantik. Sådan gjorde de gamle - og så skal man være mere end et stort fjols for at ignorere, at en del af dem smed deres liv væk på en håbløs måde«.

»Det drejer sig om at opføre sig fornuftigt, spare på kræfterne og se, hvornår man skal sætte ind. Jeg mener at kunne konstatere, at de fleste laver ordentlig kunst, hvis de har det godt. Hvis jeg selv er ulykkelig, forsvinder al kraft ud af mig. Så er jeg ikke i stand til at skrive og spille musik«.

Den rolige base

Fredrik Lundin må have den indre ro for at kunne arbejde målrettet. Og en base for den har han også fundet i noget så konkret som den fortræffelige, ældre lejlighed, han og TrineLise Væring vovede at investere i for et par år siden, da han af Statens Kunstfond blev tildelt det treårige arbejdslegat på 220.000 kroner om året.

Her har hun dekoreret væggene over de høje, hvidmalede paneler med en række diskrete versioner af den franske lilje. Mellem bøgerne på den hvidmalede reol står bryllupsbilledet af en gom i sort og en brud i hvidt. Lige nu kan man høre hende øve på klaveret i musikrummet i kælderetagen.

»Det kan forekomme banalt og prosaisk, men det at have en lejlighed, der ånder og har atmosfære samt den nødvendige plads betyder fantastisk meget. Det har faktisk noget med kunsten at gøre, og vi vidste begge dengang, at nu skal der handles. Nu skal vi rykke. Vi har været gode til bevidst at arbejde på at få vores forhold til at fungere og tage nogle beslutninger på afgørende tidspunkter. Vi kan snart fejre kobberbryllup, og det er jeg meget godt tilfreds med. Det er der ikke mange af vore bekendte, der kan præstere«.

Giver det grobund for konkurrence og jalousi at leve sammen med en anden musiker/kunstner? Det går skidt for den ene, mens den anden får tilbud efter tilbud og de gode anmeldelser.

»Ikke udpræget for os. Det er vi kommet langt ud over, og i øvrigt er vi jo ikke instrumentkolleger, så det er ikke sådan, at nogen hellere vil have saxofonisten Lundin frem for saxofonisten Væring«.

»Jalousien opstår i den sammenhæng snarere over for kollegerne. Det er længe siden, at jeg har

haft det sådan, men det kan da ske, og da er det en fordel at leve sammen med en musiker, der har forståelse for følelsen af mindreværd«.

»Det er i det hele taget af vældig betydning, at man kan tale om de op- og nedture, faserne af hysterisk lykke og dyb depression, karrieren og musikken kan afføde. At man kan støtte hinanden i arbejdet og være fælles om musikprojekter, som vi har været det flere gange. Når det fungerer, giver det et kick, at man har den her ting sammen med sin elskede. Det er godt for vores forhold. Det er et stort privilegium«.

Og så ville det være en undladelsessynd af de utilgivelige ikke at nævne Oskar, der blev født i juli i fjor: »Han har rykket rundt på vores liv. Det er vidunderligt, at der pludselig er noget uden for én selv, der har lige så stor betydning som ens kunstneriske, glødende hjerte. Det var en befrielse at få højere til loftet, at et lille, levende væsen kommer afgørende ind i et liv, der var bygget op omkring karrieren. Det var vidunderligt rent ud sagt at få noget andet at tænke på«, siger Fredrik Lundin.

Bredt favnende

- Fredrik Lundin skal i det kommende år sammen med slagtøjsspilleren Thomas Sandberg skrive musik til en danseforestilling af Thomas Eisenhardt.
- I samarbejde med digteren Peter Laugesen skal han deltage i et improvisationskursus på Testrup Højskole.
- Han og sangeren-komponisten Trine-lise Væring skal lave et nyt fællesprojekt på bestilling af en australsk booker. Turneen vil bringe dem videre til bl.a. Hongkong.
- Den faste gruppe Lundin/Danemo Kvartet med trommeslageren Peter Danemo udvider han til Lundin Overdrive med en blæsersektion.
- I øvrigt fortsætter arbejdet i den faste kvartet, ligesom der bliver opgaver med Jonas Johansens gruppe Move.
- Han skal med nonetten Danemo Kapell på en turne, der er bestilt af Svenske Rikskoncerter.
- Derudover er han med i grupperne Factum Est, Sound of Choice og Jan Kaspersens Special Occasion Band.
- Ser man tilbage kan man konstatere, at han har spillet med blandt andre Paul Bley, Joachim Milder, Bobo Stenson, Django Bates og Jon Balke, samt komponeret for bl.a. Radioens Big Band, Copenhagen Art Ensemble og Ensemble Nord. Athelas Ensemblet og Sønderjyllands Symfoniorkester har opført nogle af hans værker.

• Han har fået jazzskribenternes Jaså Pris, komponistforeningens DJBFAs hæderspris. Fra Statens Kunstfond har han fået bl.a. det tre-årige legat på 220.000 kr. årligt. Bag det stod tonekunstudvalgene for både den klassiske og den rytmiske musik.

Fredrik L

jazzgram
øjeblikke.

noget essentiell!
'lyset' og kom i
livsdueligt me
heldig«.

»Man opdage:

om at spare på
give af og kon-
tryk. Som helt i
kolossal energi.
begynder man a
seriøst for at h
gang«.

»Jeg kan blive
jeg ser unge muf
af deres kræfte:

også bekymret,
musikere slider
går ud før tid -1
for meget druk
o.s.v. Nogle er r
rettet, at de ik]
res liv, før de
alder. Andre er i
en forældet jazi
dan gjorde de g
man være me
fiols for at igno
dem smed derc
håbløs måde«.

»Det drejer sig"
sig fornuftigt, sps
ne og se, hvornår
te ind. Jeg mener

-

p1 ffr*r» c'l-'t^picpe;-